

Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств **Полтавської області** щодо їх ділових очікувань*

IV квартал 2024 року

*Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Полтавської області в IV кварталі 2024 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств **Полтавської області** у IV кварталі 2024 року свідчать, що на тлі війни, браку кваліфікованих працівників та дорогих енергоносіїв респонденти очікували нижчі темпи скорочення обсягів виробництва товарів і послуг в Україні та послабили оцінки перспектив розвитку своїх підприємств у наступні 12 місяців. Очікувалася нижча інфляція. Девальваційні очікування залишалися високими.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікували:

- скорочення обсягів виробництва товарів та послуг в Україні нижчими темпами: баланс відповідей – «мінус» 2.3% (у попередньому кварталі – «мінус» 10.0%) (графік 1), у цілому по Україні – «мінус» 1.4%;
- повільніше зростання цін на споживчі товари та послуги: 62.5% респондентів очікували, що інфляція перевищить 10.0% (у попередньому кварталі – 80.0%), у цілому по Україні – 53.7%. Головними чинниками інфляції респонденти продовжували називати воєнні дії, витрати на виробництво та курс гривні до іноземних валют (графік 2);
- девальвацію національної валюти: знецінення гривні відносно долара США очікували 100.0% респондентів (у попередньому кварталі – 97.4%), у цілому по Україні – 92.8%;
- незначне погіршення фінансово-економічного стану підприємств: баланс відповідей – «мінус» 2.5% (у III кварталі 2024 року – 0.0%), у цілому по Україні – «мінус» 1.2% (таблиця);
- зменшення загальних обсягів реалізації виробленої продукції: баланс відповідей – «мінус» 5.0% (у попередньому кварталі – «мінус» 10.0%) (таблиця). Водночас на зовнішньому ринку респонденти очікували збільшення обсягу реалізації продукції: баланс відповідей – 14.3% (у III кварталі 2024 року – 15.4%). У цілому по Україні баланси відповідей – 9.0% та 7.7% відповідно;
- збільшення інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар: баланс відповідей – 8.1% (у попередньому кварталі – 5.3%). Водночас очікувалося зменшення інвестиційних видатків на виконання будівельних робіт: баланс відповідей – «мінус» 13.2% (у III кварталі 2024 року – «мінус» 10.5%). У цілому по Україні баланси відповідей – 9.3% та «мінус» 1.6% відповідно;
- зменшення кількості працівників на своїх підприємствах нижчими темпами: баланс відповідей – «мінус» 12.5% (у попередньому кварталі – «мінус» 22.5%) (графік 4), у цілому по Україні – «мінус» 6.6%;
- зростання цін на товари / послуги, що купують підприємства, та на продукцію власного виробництва: баланси відповідей – 100.0% та 75.0% відповідно (у попередньому кварталі – 100.0% та 72.5% відповідно) (графік 6). Очікувалося, що на подорожчання товарів / послуг власного виробництва найбільше впливатимуть ціни на енергоносії, сировину, матеріали, а також курс гривні до іноземних валют (графік 7);
- зростання витрат на одиницю продукції й на оплату праці одного найманого працівника: баланси відповідей – 70.0% і 35.0% відповідно (у попередньому кварталі – 69.2% і 45.0% відповідно) (графіки 4, 6).

Основними чинниками, що обмежували спроможність підприємств нарощувати виробництво, респонденти називали воєнні дії та їх наслідки, брак кваліфікованих працівників та занадто високі ціни на енергоносії (графік 5).

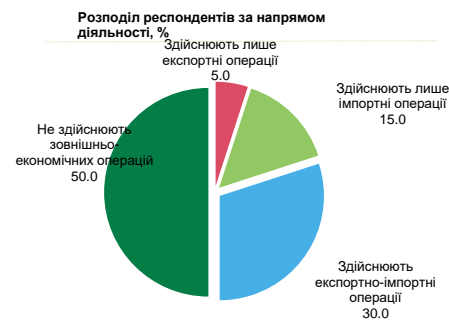
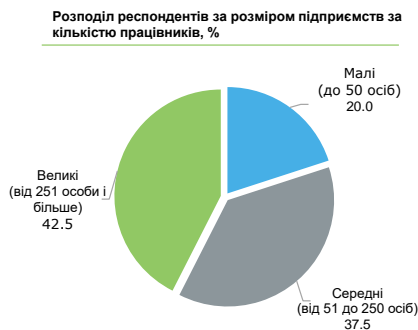
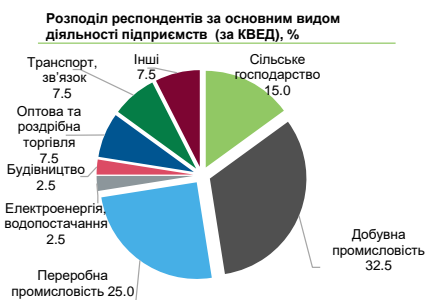
Підприємства області дещо послабили очікування щодо потреби в позикових коштах найближчим часом (графік 8). 37.5% респондентів планували брати банківські кредити, надаючи перевагу запозиченням у національній валюті. Оцінки умов доступу до банківських кредитів стали жорсткіші (графік 9). Головними стримуючими чинниками залучення кредитних ресурсів респонденти називали занадто високі ставки за кредитами, наявність інших джерел фінансування та надмірні вимоги до застави (графік 10).

92.5% респондентів області зазначили, що не мали проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках (у цілому по Україні – 96.5%).

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

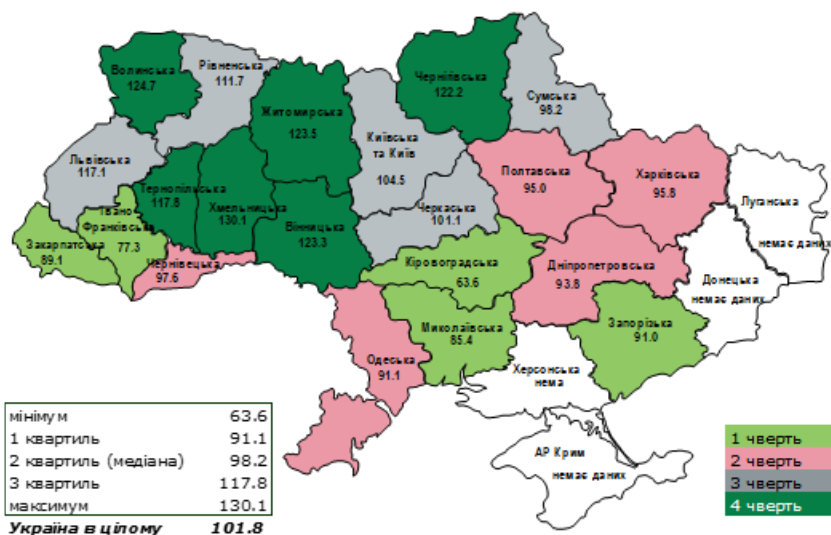
- поточний фінансово-економічний стан оцінювався як поганий: баланс відповідей – «мінус» 17.5% (у попередньому кварталі – «мінус» 35.0%), у цілому по Україні – «мінус» 6.1%;
- рівень залишків готової продукції власного виробництва залишався нижчий, ніж нормальний: баланс відповідей – «мінус» 20.0% (у попередньому кварталі – «мінус» 26.9%);
- підприємства області були спроможні задовольнити неочікуване зростання попиту за рахунок власних виробничих потужностей: баланс відповідей – 12.8% (як у III кварталі 2024 року).

Паспорт вибірки^{1, 2}

- період проведення – 31 жовтня – 27 листопада 2024 року;
- опитано всього 40 підприємств;
- репрезентативно за такими видами економічної діяльності, як сільське господарство, добувна та переробна промисловість.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

*кuartиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
**медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Полтавської області щодо ділової активності (за складовими)

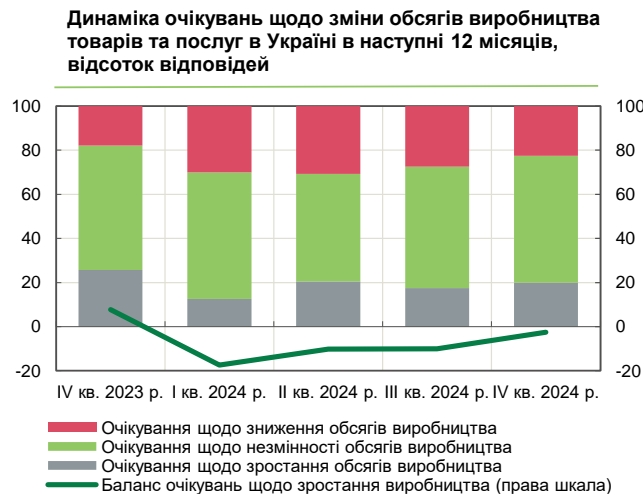
Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	IV кв. 2023 р.	I кв. 2024 р.	II кв. 2024 р.	III кв. 2024 р.	IV кв. 2024 р.
фінансово-економічного стану	15.0	2.6	7.5	0.0	-2.5
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	15.0	-5.1	0.0	-10.0	-5.0
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	-2.6	-5.3	-13.5	-10.5	-13.2
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	13.2	12.5	5.3	5.3	8.1
кількості працівників	-15.0	-17.5	-35.0	-22.5	-12.5

¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.

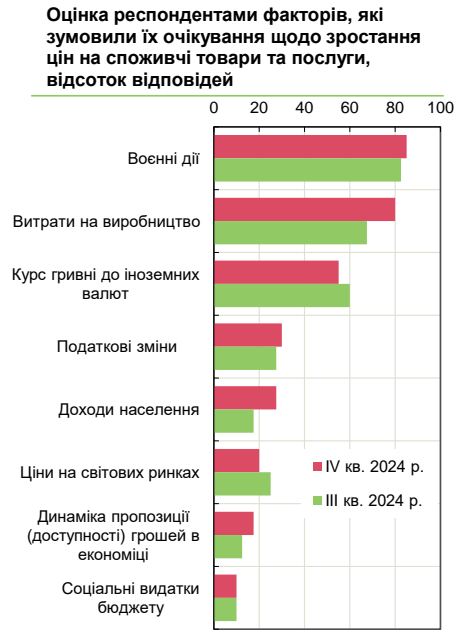
² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.

³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

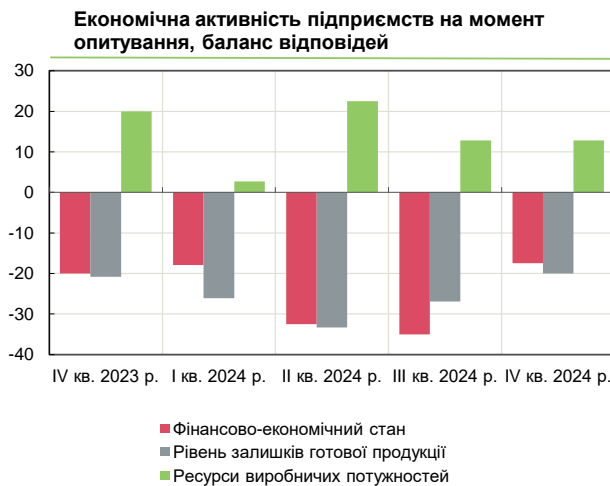
Графік 1

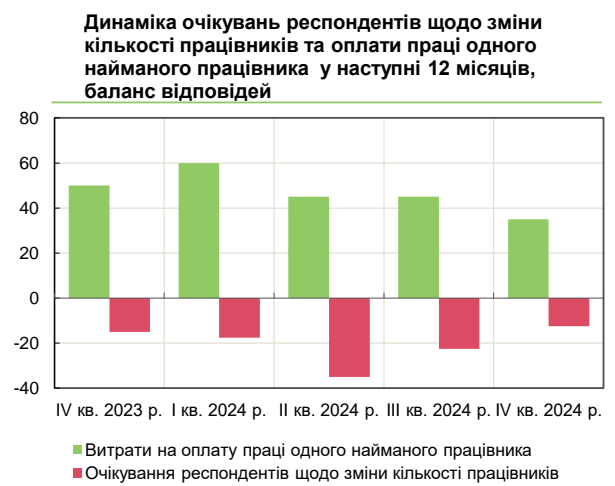
Графік 2

Графік 3

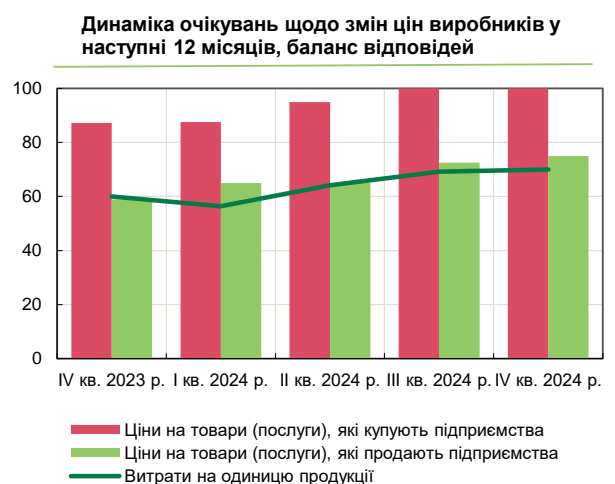
Графік 4

Графік 5

Графік 6

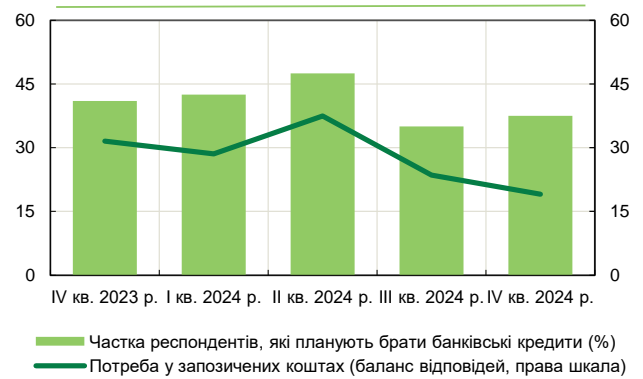
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

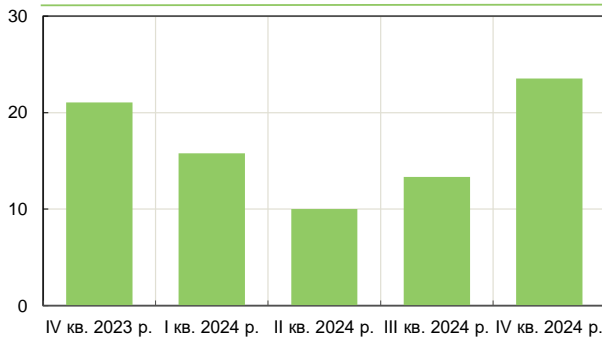
Графік 8

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 9

Динаміка оцінок респондентів щодо змін умов отримання банківського кредиту, баланс відповідей*

*Різниця між відсотками відповідей респондентів "стали жорсткішими" та "пом'якшилися"

Графік 10

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

